

CZARTOW (15) *ai*

czartow (6), **czartowy** (2), *czartow a. czartowy* (7); *czartow FalZioł* (2), *RejKup, BielKron* (2), *RejPos*; *czartowy Calep* (2).

a jasne (w tym 2 r. błędne znakowanie); teksty nie oznaczają ó.

sg m A czart(o)w (1). \diamond *f N czartowa* (2). \diamond *G czartow(e)j* (1). \diamond *n N czartow(e) Calep* (2), *czartowo FalZioł* (2). \diamond *G czartow(e)go* (1). \diamond *I czartowym* (1). \diamond *N pl m pers czartowi* (1). *subst czartowy* (1). \diamond *G czartowych* (1). \diamond *D czartowym* (1). \diamond *L czartowych* (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Przymiotnik od rzeczownika „czart” ‘diabeł’* (10) : *Bifkup ganij Czartow Decreth. RejKup Y, o2, f6v; KromRozm II qv; á iżby nas wybawił z niewoley Czártowej BibRadz I 6v; BielKron 459 marg; RejPos 26 marg; ArtKanc P6.*

W charakterystycznych połączeniach: czartowa niewola, wiara.

Wyrażenia: »czartowa moc« (1): *iż będzie przeciwna czártowá moc mocy Bogá nawyzłzego BielKron 128v.*

»syn czartow« (1): *A wy fie sám przyścąpcie synowie czártowi/ á nalienie cudzołożne RejPos 32lv.*

2. *Zestawienia w funkcji nazw botanicznych* (5) :

»czartowe gówno, łajno« = *Fenula alliacea Boiss. et sp. aff. (Rost); laser Calep; assa foetida, laser medicum et syriacum, silphium foetidum Cn* (1 : 1): *zákurz iey pod nos/ palonym sukнем [...] álbo czártowym łáynem ktore w Aptece naydziefz SienLek 116; Laser – Czartowe gówno. Calep 583b.*

»czartowo zióbro« = *Falcaria vulgaris Bernh (Rost: diable zebro); wilżyna; anonis Calep; morsus diaboli Cn* (3): *Premorfa. Cartowo zióbro. FalZioł +4c, I 113a; Anonis – Lifi ogon. alij, Czártowe zióbro. Calep 73a.*

Synonimy: 1. diabelski, szatański; 2. zest.: »czartowe gówno«: asa fetyda, »czartowe zióbro«: komonica.

Cf CZARCI, CZARTOWSKI